

Kvartaalilaukasta oulujokiseen työnnön aikaan

Tässäpä taas lumisella laiturilla Oulujoen rannalla istuskelen kankunkokoisen styroksinpalan päällä. Ylläni pitäisi olla riittävästi vaatetta, sen verran olen näet oppinut täällä joenrannalla olemaan, elämään ja selviytymään. Harvinaisen ja kiusallisen lauhan talven tyyppikeli vallitsee jälleen ilmanalaa: pilvistä, nolla astetta ja tuulahtelee aika tuimasti. On aivan vähällä sataa lunta, räntää tai vettä. Kaikesta varustautumisestani huolimatta palelee, mutta aion siltikin viivähtää laiturilla hetken ajatusteni kanssa.

Huolettaa tämä maailmanmeno. Siitä olisi nyt asiaa.

Joskus nuorempana sitä itsekin antoi pitkän merkkipalttoon liepeiden heilahdella ja mustankiiltävien kenkien kopista. Muutoinkin huolehdin, että trenditietoisien elämän pintakuntoisia tunnusmerkkejä tuli vaalittua. Olihan tuo lähimenneisyytemme ajanjakso sellaista yltäkylläisyyden juhlaa, johon ei ainakaan täällä pohjoisemmassa Suomessa ollut sitä ennen päästy tottumaan. Kaikesta komeilusta huolimatta se juppeilu oli silti enemmänkin väkinäistä ja luonnotonta hölökyämistä, kun muka aina oli kentillä niin kiittoa, ettei edes kavereiden kuulumisia ehtinyt kysellä. Sittemmin olen omalta osaltani onnistunut putoamaan pois lentoyhtiöiden postituslistoilta ja luottokorttilaitosten peliporukoista. Mutta se siitä. Kuten sanottua, nyt huolettaa ja nimenomaan tämän meidän oman seutukuntamme puolesta, kun nuo kemijärvisetkin ovat jo noin pahasti pulassa kotikonnuillaan. Pitäisi sen syyttää jotain signaalia täällä meilläkin. Ei kai siinä tätä kummoisempi guru tarvitse olla, jos luotaa näkymiä hieman pidemmäksi tulevaisuuteen ja ennustaa, että tulee se ”lopalisaatio” vielä kovistelevaan meitä alavirtojenkin asukkaita. Vaikuttaa nimittäin vahvasti siltä, että nuo neljännesvuosittain sarjataulukkoissaan rankatut maailmanmittaiset pörssiyhtiöt eivät juurikaan osaa panna painoa pitkillekään paikallisperinteille eivätkä edes tavoitteet täyttävälle tuotantotuloksille. Armotonta on tämä aika, mikä eletäväksemme on siunattu. Kuitenkin vaikeina aikoina kotiseutujen ja koko valtakunnan edun nimissä on ennenkin yhdistytty poteropelureista yhtenäiseksi kansaksi, vaihdettu kultakoruja rautasormuksiin ja annettu omista se vähä mitä on ollut antaa. Pakon edessä sitä uhrimieltä ja viisautta on lopulta löytynyt. Muistellaanpa vaan pari sukupolvea taaksepäin, olisiko kansakunnan käynyt paremmin, jos olisi ajoissa

varauduttu noihin vaikeiksi kiristyneisiin aikoihin. Ketkä niitä uhkanmerkkejä silloin tulkitsivatkaan, en ala sitä spekuloidaan, mutta mahtoivat ne merkit olla aika yleisesti havaittavissa. No, se on mennyttä ja elettyä – eivätkä sotamurheet ole meitä nyt uhkaamassa. Mutta saisiko siltikin pikkuisen peräänkuuluttaa kertyneiden kokemusten opiksi ottamista tässä vaiheessa kun kyläkunnissa riittää vielä virnuilijoita virittelemään tulta tupakkeihinsa. Ennakointihan tarkoittaa, että varaudutaan ajoissa nähtävissä olevaan kehitykseen.

Eihän me täällä Pohjois-Euroopan perukoilla periaatteessa olla muita euromaita vaikeammassa asemassa, samat ne on globalisaation haasteet joka puolella. On kuitenkin huomattava, että meitä suomalaisia on melko lailla vähälukuisemmin verrattuna täyteen buukattujen Keski-Euroopan maiden väestöihin. Keskellä Eurooppaa Suomen kokoisella alueella asuu helposti satamiljoonaa ihmistä ja vieressä saman verran lisää. Se on jo sellainen kansalaispotentiaali, että se kiinnostaa isojakin pörssiyrityksiä ja siksi keskieurooppalaisia kuluttajia kuunnellaankin ihan eri korvalla kuin meidän massaliikkeiden mesoamisia. Loppujen lopuksi me olemme täällä melkoisen varmasti ihan vaan oman onnemme varassa, arvaamattomasti kuin lohenkanttura perhokoukun mutkassa. Se on totuus, vaikka olisi mitä sovittuna sopimuksia. Siksi sitä omaa onneamme olisi ryhdyttävä pikku hiljaa houkuttelemaan esiin, kaiken varalta ja vapaaehtoisesti ennen kuin joku ymmärtäväisempi jallittaa sen meiltä pois. Onko tämä provosoimani turmiollinen tuomio laisinkaan realistinen skenaario? Minun mielestä se sitä on, eikä minua suuresti kiinnosta, onko se sitä muiden mielestä, mutta minua kiinnostaa, onko se sitä sinun mielestä. Sillä tämä tulevaisuutemme on yhteinen ja tulossa meistä jokaisen lähelle. Onnemme mitta määrätty suhtautumisestamme skenaarioon, milloin ja miten kehityksen kulkua ennakoidaan vai ollaanko kokonaan ennakoimatta. Painoa onnen ”me”-tavuun on korostettava. Tarpeeksi minuja ja sinuja on yhdessä me. Ja onnesta kun tässä on kysymys, tarkoitan sillä suurin piirtein nykyistä tolaa, turvaa ja tulevaisuuden uskoa. Ken tahtoo, saa satukirjoista muitakin ja paljon miellyttävämpiä kuvauksia aiheesta.

Tässä ajassa onnea mitataan yleisimmin rahassa, helpot lottomiljoonat takaavat poikkitieteellisten tutkimusten mukaan varmimmat onnen eväät, vaikka totuus lieneekin loppujen lopuksi toisenlainen. Mutta kaikesta globaalista hurlumhei-hulluudesta johtuen onnea aletaan mitata kohta muitakin elämänlaatumääreitä huomioivilla skaaloilla. Sellaisia elämänlaatua mittaavia arvoja saattaisivat esimerkiksi olla ympäristön

meluhaitat ja muut ympäristösaasteet, hengitettävän ilman laatu, vesistöjen tila, alueen asukastiheys tai vaikka ajoneuvojen, asfaltin, neonvalojen tai rikollisuuden määrä.

Edellä esittämässäni skenaariossa saattaa kaikesta karuudesta huolimatta piillä osamahdollisuus onneemme. Mittava mahdollisuutemme on ympärillämme maisemassa. Puhtaudelle, hiljaisuudelle ja rauhalle on syntymässä suurta tilausta. Moisia herkkujahan meillä on myydy muille asti. Jokaisella meistä on joku hutera mielikuva Oulujoesta, kehitetään sitä kuvaa isommaksi kokonaisuudeksi, joka alkaa vaikka Oulujärven Niskanselältä, kulkee kolmekymmentä kilometriä leveänä vyönä kohti merta ja päättyy vasta Hailuodon Marjaniemen edustalle. Mikä on se sinun mielikuvasi Oulujoesta? Näetkö sinä ensin rantojen risut ja rikat vai betoniset patosillat vai massiiviset maavallit? Jos jokikuvasi on jotain edeltä, minä ymmärrän mielikuvaasi. Mutta mitä muuta maisemaa jokialueemme pitääkään sisällään. Ja herranen aika, mitä uskomattomia syvähengittämisen mahdollisuuksia Euroopan, Venäjän, Kaukoidän ja mikseipä Etelä-Suomenkin pakokaasupakolaisille. Edelleen mahdollisuutena meillä on käytettävissä mainio kalevalainen käsikirjoitus itä-länsi -jokireitin kulttuurihistorian tuotteistamiseksi. Siis tarjolla laatumaisemaa ja rikasta sisältöä, mitä muuta eurohektisyydestä hetkeksi irrottautumista kaipaava ihminen toivoisi. Kyllä se voisi toimia! Kukapa esimerkiksi olisi uskonut kuusikymmentäluvun lopussa, että Ruka, Levi tai Vuokatti vetäisi varakkaita venäläisiä kuin kukkaset karpäsiä. Ei kukaan uskonut, mutta joku hullu, siis ei-paikkakuntalainen, sentään uskalsi arvella, otti velan ja riskin ja teki valmiudet. Ja väki tuli tykö!

Meille laajennetussa mielessä oulujokisille asiassa eteneminen ei missään nimessä ole yksinkertaista, olisihan kyse yhteisen hengen sävyttämästä tahtotilasta ja keskinäiseen kanssakäymiseen nöyryymisestä. Olisi nimittäin ensin pikkuisen oivallettava ja sen jälkeen isomminkin oivallettava - ja mikä vaikeinta - yli kunta- ja puoluerajojen. Tarvetta on suurelle seutukunnalliselle oivaltukselle, veret seisauttavalle visiolle, jonka varaan syntyisi riittävän kantava perusta lukuisten toimijoiden väliselle talvisotahenkiselle yhteistyölle. Oivaltuksen kehityttyä yhteiseksi visioksi tulisi synnyttää yksi tunnustettu ja koko toimintaa koordinoiva elin, joka vastaisi hankkeesta ja sidosryhmäyhteistyöstä, auttaisi yrittäjiä ja elinkeinonharjoittajia luomaan tarvittavat puitteet ja palvelut sekä markkinoisi Oulujokiseutua internetin ja muiden nykymahdollisuuksien avulla ympäri maailmaa. Aina tänne sen verran on tulijoita, että muutama

idyllinen jokirantojen rinteisiin rakennettu ravitsemis- ja majoitusliike sekä luonnonrauhaa tarjoava elämysmatkailuyritys menestyisi. Mitä muuta mukavaa se mahdollistaisi jatkossa, sitä hän ei tiedä, ellei ensin ole uskallettu yrittää ottaa noita ensimmäisiä askelia.

Mutta, mutta, sanotaan... kun eihän meillä ole noita fasiliteetteja, ei palveluja, ei nettisivuja, eikä oikeastaan muutakaan markkinointia... eikä sitä yhteistyötahtoaakaan jos ihan rehellisiä ollaan. Totta. Mutta. Meillä on mahdollisuus. Maisema.

Olisiko se sittenkin uskottava, että munasta tulee tipu ja vasta tipusta lintu, eikä päinvastoin. Tyvestä puuhun. Oulujokiseudun vaikutusalueen kuntalaiset Oulussa, Muhoksella, Utajärvellä, Vaalassa, Hailuodossa, Oulunsalossa, Kempeleessä, Limingassa ja Tyrnävällä huomio, huomio! Havahtukaa ennakoimaan muuttuvaa maailmaa! Paras yhteinen mahdollisuutemme on maisemassa! Minunkin utopistinen unelma on toki kahleista vapaa Oulujoki, se kun toisi kaikkea työtä aivan tehdä asti ja antaisi seutukunnallemme runsaimmat elämisen edellytykset hamaan tulevaisuuteen saakka. Joskus tuntemattomassa tulevaisuudessa tämä pyhä unelma tulee käymään toteen, mutta sitä ihmeellistä aikaa ennen meidän on yhteistuumin ja laajassa rintamassa etsittävä onneamme alueemme ainutlaatuisilta rinnemailta, luonnonvaraisilta soilta, aavoilta rantalakeuksilta, purojen varsilta ja suurimman jokivirtamme patomuurien väleistä. Palataksemme vertauskuvallisesti lintujen maailmaan olisi tässä vaiheessa käynnistettävä keväisen soitimen, parinmuodostamisen projekti. Pariutumisen huumaa seuraa munimisen aika ja hautominenkin ottaa aikansa, mutta kyllä sieltä se tipu tulee ja tipusta kasvaa lintu, unelma, jolla on siivet ja kyky lentää!

Vilu värisyttää, vai intoko se on, kun ihmistä hytisyttää... miten tahansa, lähden laiturilta sisälle lämmittämään uuninmuuria, josko vaikka yöksi pakastuisi edes pikkuisen.